

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 67 คือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และปฏิบัติตามหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การสาธารณสุข การส่งเสริมและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงอาจกล่าวได้ว่า นอกจากที่รัฐบาลจะกระจายอำนาจในส่วนของการปกครองแล้ว ยังกระจายอำนาจในเรื่องของความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย และในการจัดการขยะก็เป็นความรับผิดชอบที่องค์การบริหารส่วนตำบลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 67 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ขยะเป็นปัญหาสำคัญของหลาย ๆ ประเทศเกือบทั่วโลก ขยะส่วนใหญ่มักจะถูกทิ้งลงในดิน ขยะบางชนิดสลายตัวเป็นสารประกอบอินทรีย์และสารประกอบอนินทรีย์ แต่ขยะบางชนิดสลายตัวยากเช่น หนังส พลาสติก โลหะ ฯลฯ ขยะประเภทนี้ ถ้าทำลายโดยการเผา

จะได้สารประกอบ ประเภทเกลือเช่น เกลือไนเตรตสะสมอยู่ในดินเป็นจำนวนมากขณะที่ได้เกิดกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม โดยเฉพาะขยะจากเทคโนโลยีอุตสาหกรรมกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความเป็นพิษสูงและย่อยสลายยากเช่น ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว ปรอท แคดเมียม เมื่อทิ้งลงดินจะทำให้ดินบริเวณนั้นมีโลหะหนัก สะสมอยู่มาก สำหรับในประเทศไทยเท่าที่มีรายงานพบว่า มีการเสื่อมคุณภาพ ของดินจากตะกั่ว เนื่องจากโรงงานถลุงตะกั่วจากแบตเตอรี่เก่าที่จังหวัดสมุทรปราการ นำเอากากตะกั่วที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาถมทำถนน ทำให้ดินบริเวณนั้นเกิดสภาพเป็นพิษ เป็นอันตรายต่อพืชและผู้บริโภค นอกจากนี้ประเทศไทยยังประสบปัญหาขยะอุตสาหกรรมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ในรูปของสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า อะไหล่อุตสาหกรรม เช่น ยางรถยนต์เก่า แบตเตอรี่เก่า ถู่มืออย่างใช้แล้ว ถูกนำเข้ามาทิ้งในประเทศไทยอีกเป็นจำนวนมากมาผลกระทบจากมลพิษทางขยะ (ปริดา แยมเจริญวงศ์. 2541 : 15) เช่น

1. อากาศเสีย เกิดจากการเผาขยะกลางแจ้งก่อให้เกิดควันและสารพิษทางอากาศ ทำให้คุณภาพอากาศเสื่อมโทรม
2. น้ำเสีย เกิดจากการกองขยะบนพื้น เมื่อฝนตกลงมาบนกองขยะ จะเกิดน้ำเสีย มีความสกปรกมากไหลลงสู่แม่น้ำ
3. แหล่งพาหะนำโรค เกิดจากการกองขยะบนพื้น ทำให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและ แมลงวัน เป็นต้น ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
4. สาเหตุของความรำคาญและความไม่น่าดู เกิดจากการเก็บขนขยะไม่หมด รวมทั้งการกองขยะบนพื้น ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนและเกิดภาพไม่สวยงาม ไม่เป็นสุนทรียภาพ นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมข้างต้นแล้ว ขยะยังเป็นตัวการเป็นตัวการสำคัญสำหรับปัญหาการ จัดการขยะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องเพิ่มปริมาณบุคลากร อุปกรณ์การจัดการขยะ รวมทั้งการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ

จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ในด้านการให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าวได้เริ่มดำเนินการให้บริการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ได้มีการจัดเก็บข้อมูล ออกสำรวจความต้องการของประชาชนในการขอรับบริการถังขยะและสำรวจข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินการด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งที่ผ่านมาปริมาณ

ขณะในชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าวได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการให้บริการในการจัดเก็บขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอย และรถบรรทุกขยะเพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าวมีพื้นที่รับผิดชอบ 8 หมู่บ้าน แต่มีรถเก็บขยะเพียงคันเดียว และมีพนักงานจัดเก็บขยะเพียง 4 คน เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของพื้นที่ จำนวนหมู่บ้าน มีแผนการจัดเก็บขยะหนึ่งหมู่บ้านต่อหนึ่งสัปดาห์ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บ มีปริมาณขยะในแต่ละวันจำนวนมาก ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว ให้มีความเหมาะสมและให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ของประชาชนต่อการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ คือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 8 หมู่บ้าน
2. ประชากร คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 บ้านขอยไฮ หมู่ที่ 7,8 บ้านโนนสง่า หมู่ที่ 9 บ้านหนองแวง หมู่ที่ 10 บ้านพานพร้าว หมู่ที่ 11,12 บ้านหัวทราย และหมู่ที่ 15 บ้านโนนสง่า จำนวน 1,259 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 8 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 304 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727)
4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย รวม 8 หมู่บ้าน

4.2 ตัวแปรตาม ,(Dependent Variable) คือ ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
2. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดต่างๆ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ที่มีต่อผลการดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
3. ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 304 คน 8 หมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

4. ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของแข็ง หรืออาจจะเน่าเปื่อยได้ หรือไม่ก็ตาม รวมตลอดถึง ถ้ำ ซากสัตว์ มูลฝอย ฟันละออง และเศษ วัสดุชิ้นเล็ก ที่ทิ้งจากบ้านเรือน หรือที่พักอาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอ ศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

5. การดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดการเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย 4 ด้าน ได้แก่

5.1 ด้านการเก็บรวบรวม หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดการเกี่ยวกับขยะ มูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ดังนี้ มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยตรงเวลา พนักงานที่ปฏิบัติงานเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีถังขยะ รองรับเพียงพอ มีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดเก็บขยะที่เหมาะสม ระยะเวลาในการให้จัดเก็บขยะมีความเหมาะสม ประชาชนมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมขยะ มีการรณรงค์ ให้ประชาชนทิ้งขยะให้ถูกที่ ค่าใช้จ่ายในการบริการเหมาะสม

5.2 ด้านการขนส่ง หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ดังนี้ การขนย้ายขยะมูลฝอยไปกำจัดมีความปลอดภัย รถบรรทุกขยะที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยมี ความเหมาะสม เส้นทางในการจัดเก็บครอบคลุมทุกพื้นที่ ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งขยะ มีความปลอดภัย การขนย้ายขยะมูลฝอยมีในปริมาณที่พอเหมาะ เช่น ไม่ใสน้อยหรือล้น จนเกินไป การขนย้ายขยะมูลฝอยไปกำจัดไม่เป็นการรบกวนประชาชน พนักงานขนย้ายขยะ มีธรรมาจริยธรรม ประชาชนชื่นชอบวิธีการขนย้ายขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.3 ด้านการแปรสภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดการเกี่ยวกับขยะ มูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ดังนี้ การคัดแยกขยะการนำขยะมาใช้ประโยชน์ใหม่อีกครั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำขยะ มูลฝอยไปแปรสภาพ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บขยะมีการให้คำแนะนำแก่ประชาชนใน การกำจัดขยะให้ถูกวิธี พนักงานมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมในการคัดแยกขยะมูลฝอย มีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรสภาพขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลนำขยะเป็น เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง การกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความเหมาะสม

5.4 ด้านการกำจัดหรือการทำลาย หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดการเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ดังนี้ กระบวนการในการกำจัดหรือทำลายขยะ มีการทำลายขยะมูลฝอยตามลักษณะประเภทของขยะ มีการสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนในการจัดที่ทิ้งขยะ มีการกำจัดขยะโดยการทิ้งในสถานที่ที่เหมาะสม ค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะมีความเหมาะสม ช่วงระยะเวลาในการกำจัดหรือทำลายไม่ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนพอใจกับวิธีการกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอเป็นข้อมูลต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว ในการดำเนินงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY